

Lp lun T Sa ca Trung Quc bao gm nhng ni hàm gì, ti sao li c ng ti trên báo chí quc t và a n nhng nhn nh trái chiu? Bài vit s tp trung gii thiu v ngun gc, ni hàm ca T Sa, ánh giá T Sa di góc pháp lut quc t và tính toán chin lc ca Trung Quc ti Bin ông.

Tóm tt

Tháng 9/2017, báo chí quc t a tin v lp lun có tên gi “T Sa” do V trng V Lut pháp và iu c quc t ca B Ngoi giao Trung Quc tit I. Lp lun T Sa ca Trung Quc bao gm nhng ni hàm gì, ti sao li c ng ti trên báo chí quc t và a n nhng nhn nh trái chiu? Bài vit s tp trung gii thiu v ngun gc, ni hàm ca T Sa, ánh giá T Sa di góc pháp lut quc t và tính toán chin lc ca Trung Quc ti Bin ông.

T khóa: Trung Quc, T Sa, yêu sách ch quy n, Bin ông, chin thut pháp lý.

Tháng 9/2017, báo chí quc t a tin v lp lun có tên gi “T Sa” do V trng V Lut pháp và iu c quc t ca B Ngoi giao Trung Quc tit I. Theo ó, T Sa c thông báo là mt trong các ch ca cuc i thoi song phng v lut bin gia B Ngoi giao Trung Quc và B Ngoi giao M vào tháng 8/2017. Quan chc M tham d phiên i thoi bày t s ngc nhiên v chin thut mi ca Trung Quc nhm kim soát Bin ông và cho rng ni dung này không c tho lun trong i thoi. Trong khi ó, ngi phát ngôn B Ngoi giao M t chỉ bình lun v các cuc tho lun ngoi giao và nhc li lp trng lâu nm ca M rng nc này không ng v bên nào trong tranh chp ch quy n i vi các o ti Bin ông. Tuy nhiên, ngi phát ngôn B Ngoi giao M cng nhn mn rng M có quan im rõ ràng và nht quán rng các yêu sách bin ca tt c các bên Bin ông và trên th gii cn c xác nh phù hp vi lut bin quc t, theo quy nh ca Công c Lut bin 1982 ca Liên Hp Quc (UNCLOS).¹ Lp lun T Sa ca Trung Quc bao gm nhng ni hàm gì, ti sao li c ng ti trên báo chí quc t vi nhng nhn nh trái chiu và dn ti phn ng ca ngi phát ngôn B Ngoi giao M nh vy? Bài vit s tp trung gii thiu v ngun gc, ni hàm ca T Sa, ánh giá T Sa di góc pháp lut quc t và tính toán chin lc ca Trung Quc ti Bin ông.

Ngun gc và ni hàm T Sa

Trung Quc coi T Sa gm bn nhóm o ông Sa, Trung Sa, Tây Sa (tc Hoàng Sa, Trung Quc ang chim gi trái phép ca Vit Nam) và Nam Sa (tc Trng Sa ca Vit Nam).

ông Sa có tên gi quc t là Pratas, là nhóm o không có dân c sinh sng, nm cách Hng Kong 211 hi lý v phía Nam và cách 240 hi lý v phía Tây Nam ca Cao Hùng (ài Loan). ông Sa hin do ài Loan kim soát. Ti ó, ài Loan ã xây dng ng bng, ct mc ch quy n và công viên bin.

Trung Sa có tên gi quc t là Macclesfield, là mt nhóm bãi chìm, không bao gm Hoàng Nham/Scarborough. Tuy nhiên, Trung Quc cho rng Hoàng Nham/Scarborough cng thuc Trung Sa.²

Hoàng Sa là nhóm o thuc ch quy n ca Vit Nam. Sau khi kim soát nhóm o An Vnh thông qua hành ng ri giáp quân Nht sau Chin tranh Th gii In th II, ài Loan ã chuy n giao trái phép nhóm o này cho Trung Quc vào nm 1956. ng thì, Trung Quc tip tc dùng v lc bt hp pháp chim óng nhóm o Li Lim vào nm 1974. Nm 1996, Trung Quc tip tc v ng c s thng bt hp pháp bao quanh toàn b các thc th ca Hoàng Sa.

Trng Sa là nhóm o thuc ch quy n ca Vit Nam. Trung Quc ã s dng v lc bt hp pháp, In u tiên chim óng mt s cu trúc ti Trng Sa nm 1988. Sau ó, nm 2013, Trung Quc ã tin hành ci to, xây dng và quân s hóa trái phép các cu trúc này thành các o nhân to, có các cu cng, ng bng và lp t các thit b, công trình quân s trên tng din tích lên ti 3.200 hecta.³

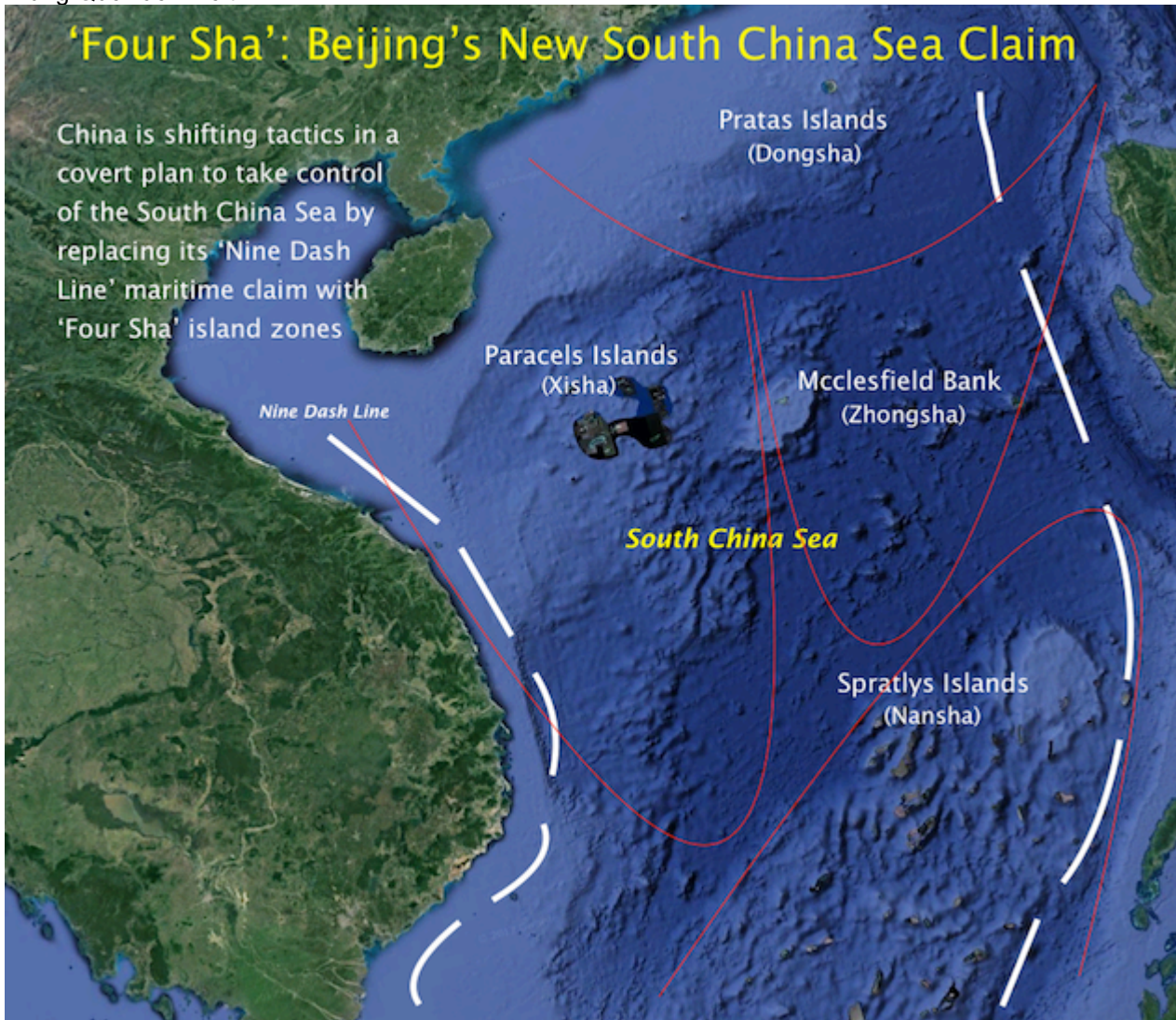
Vic nhóm các cu trúc ti Bin ông không phi là mt lp lun mi, mà ã c Trung Quc s dng trong Tuyên b v chiu rng lãnh hi nm 1958. Theo ó, sau khi xác nh chiu rng 12 hi lý vi lãnh hi t lin, Trung Quc ã tuyên b xác nh lãnh hi 12 hi lý vi các nhóm o ngoài khi c ngn cách vi t lin bi bin c, bao gm bn nhóm o nh trên.⁴ Tuy nhiên, ti thi im này, ngoài vic nêu tên bn nhóm o, Trung Quc cha xác nh phm vi cng nh cha xác nh ng c s tính chiu rng lãnh hi cho các nhóm o này.

Tháng 6/2012, Hi ng Nhà nc Trung Quc ã tuyên b sáp nhp Trung Sa, Hoàng Sa và Trng Sa vào thành ph Tam Sa nhm cng c vic qun lý và phát trin ca Trung Quc vi ba nhóm o này và các vùng nc ph cn có din tích lên ti 2 triu km².⁵ Gii hn c th ca vùng nc trc thuc Tam Sa cng cha c Trung Quc xác nh rõ, nhng nhieu kh nng Trung Quc mun ám ch vùng nc bên trong ng chín on.

Nh vy, t lâu Trung Quc ã có nhng tính toán và tham vng chim óng toàn b các cu trúc và vùng bin rng In ti Bin ông và lp lun T Sa c tip tc a ra nhm cng c mc tiêu này. Ngoài ra, T Sa cng có th c s dng bin minh cho các yêu sách thiu c s pháp lý ca Trung Quc sau khi ã có các kt lun rõ ràng ca phán quy t trng tài trong v kin gia Phi-líp-pin và Trung Quc vào nm 2016. Vi mc tiêu ó, ni hàm ca T Sa gm hai thành t th hin yêu sách ch quy n vi các nhóm o và ch quy n i vi vùng bin.

góc yêu sách ch quy n, thông qua T Sa, Trung Quc tái khng nh yêu sách ch quy n vi bn nhóm o ông Sa, Trung Sa, Hoàng Sa và Trng Sa. Mc dù tên gi ca các nhóm o này ã tng c Trung Quc s dng nhng phm vi ca tng nhóm o cha tng c

Trung Quốc xác nhận chốt.

góc yêu sách vùng biển, V trng V Lut pháp và iu c quc t Trung Quốc nêu rõ vì báo chí hai loi vùng biển mà Trung Quốc yêu sách t T Sa gm vùng lãnh hi lch s và vùng c quyn kinh t 200 hi lý. Trung Quốc cha công b chỉ tit ng c s xác nh chiu rng lãnh hi cho T Sa. Tuy nhiên, t tuyên b nm 1996 v ng c s ca Hoàng Sa, có th d oán, Trung Quốc s tip tc thit lp các ng c s tng t, bao quanh các cu trúc thuc các nhóm o, nhm ti a hóa yêu sách vùng biển t T Sa. T ng c s ó, Trung Quốc s yêu sách vùng lãnh hi lch s và vùng c quyn kinh t 200 hi lý cho c bn nhóm o. Thông tin a ra không cp n yêu sách thm lc a, tuy nhiên, khi ã yêu sách vùng c quyn kinh t 200 hi lý thì không loi tr Trung Quốc s tip tc yêu sách thm lc a t T Sa.

ánh giá lp lun T Sa ca Trung Quốc t góc pháp lý quc t

i vi yêu sách ch quyn, lp lun T Sa ca Trung Quốc sai v phm vi và c s pháp lý ca mt yêu sách ch quyn theo lut quc t.

V phm vi, mc dù yêu sách ca Trung Quốc không xác nh rõ phm vi ca tng nhóm o trong T Sa, vic khoan vùng toàn b các cu trúc tng t nh cách xác nh ng c s ca Hoàng Sa cho thy Trung Quốc mun a ra yêu sách ch quyn vi tt c các cu trúc trên biển, cho dù ó là các cu trúc chìm, hoc các cu trúc lúc ni lúc chìm nm ngoài phm vi 12 hi lý ca t lin Trung Quốc hoc mt o mà Trung Quốc có ch quyn. Vic Trung Quốc a tàu n tuyên th, yêu sách ch quyn vi bãi Tng Mu/James Shoal là mt hành ng nh vy.8 Trung Quốc cng yêu sách ch quyn vi bãi Vành Khn, mt bãi cn lúc ni lúc chìm nm trong thm lc a ca Phi-líp-pin theo kt lun ca phán quyt trng tài trong v kin gia Phi-líp-pin và Trung Quốc.9 iu 13 ca UNCLOS ch cho phép quc gia ven biển s dng bãi cn lúc ni lúc chìm làm im c s xác nh chiu rng lãnh hi trong trng hp bãi cn ó nm trong phm vi 12 hi lý t t lin. Phán quyt ca Tòa án Công lý quc t trong v tranh chp gia Ca-ta và Ba-ranh ã khng nh bãi cn lúc ni lúc chìm không có a v pháp lý ngang bng vi t lin và không phi là i tng yêu sách ch quyn lãnh th.10 Phán quyt ca Tòa Công lý quc t trong v tranh chp v ch quyn ca o Pe-ra Bran-ca gia Ma-lai-xi-a và Xinh-ga-po,11 phán quyt ca Tòa Công lý quc t trong v kin gia Ni-ca-ra-go và Cô-lôm-bi-a12 và phán quyt ca Tòa trng tài trong v kin gia Phi-líp-pin và Trung Quốc cng xác nhn không th yêu sách ch quyn vi bãi cn lúc ni lúc chìm.13 Vì vy, vic Trung Quốc a ra yêu sách ch quyn vi các bãi cn lúc ni lúc chìm nm ngoài phm vi 12 hi lý t lãnh th Trung Quốc là trái vi các quy nh ca pháp lut quc t.

(Pratas). Vì vậy, yêu sách vùng c quyn kinh t 200 hi lý cho T Sa, trong ó có Trng Sa, i ngc li kt lun ca Tòa Trng tài có giá tr pháp lý ràng buc vi Trung Quc trong v kin vi Phi-líp-pin nm 2016.

Cui cùng, vic yêu sách vùng lãnh hi lch s ca Trung Quc cng thiu c s pháp lý. Phán quy t ca Tòa Trng tài trong v kin gia Phi-líp-pin và Trung Quc ã tng hp các kh nng yêu sách danh ngha lch s ca mt quc gia bao gm vùng nc lch s, vnh lch s và quyn lch s. Trung Quc không yêu sách các danh ngha lch s này mà li a ra yêu sách lãnh hi lch s, mt khái nim cha có tin l trong lut quc t. Tuy nhiên, cho dù Trung Quc có th áp dng khái nim lãnh hi lch s, tng t nh các danh ngha lch s khác, vic thit lp lãnh hi lch s phi tha mãn hai iu kin: (i) vic thc thi ch quyn liên tc ca Trung Quc ti khu vc c coi là lãnh hi lch s và (ii) s công nhn (công khai hoc ngm nh) ca các nc liên quan. Nu Trung Quc có ý nh thit lp lãnh hi lch s ti T Sa trong ó có Hoàng Sa và Trng Sa thuc ch quyn ca Vit Nam, thì Vit Nam ã liên tc phn i các hành ng phi pháp ca Trung Quc. ng thi, M và nhiu quc gia khác cng ã liên tc thc hin các hot ng t do hàng hi (bao gm c quyn qua li không gây hi qua các vùng lãnh hi) ti Bin ông nhm th hin rõ lp trng yêu cu Trung Quc tôn trng quyn t do hàng hi và hàng không.[7] ây rõ ràng th hin s phn i ca các quc gia vi vic Trung Quc thit lp ng c s và lãnh hi nói chung cho Hoàng Sa, Trng Sa nói riêng và T Sa nói chung. S phn i này s khin trong yêu sách lãnh hi lch s ca Trung Quc không áp ng c yêu cu cn có s công nhn ca các quc gia khác và do vy không có c s theo lut pháp quc t.

T Sa nhìn t góc chin lc ca Trung Quc Bin ông

Tng t nh vic ban hành D tho Lut an toàn hàng hi và lnh cm ánh bt cá, Chin thut T Sa ca Trung Quc cng da trên vic din gii tùy tin lut pháp quc t nhm thc hin mc tiêu kim soát toàn b các cu trúc và vùng bin Bin ông.

Vic tái khng nh yêu sách ch quyn thiu c s pháp lý vi các nhóm o ca T Sa vi phm vi yêu sách mp m ng cho kh nng Trung Quc tùy tin sáp nhp các cu trúc mi vào bn nhóm o này. Vic coi Scarborough/Hoàng Nham thuc Trung Sa và Luconia thuc Trng Sa là mt ví d minh ha cho vic Trung Quc không ngng m rng yêu sách vi các cu trúc nm gn vi b bin thuc các quc gia ven bin Bin ông. Hn na vic không công b phm vi c th ca các nhóm o cng khin Trung Quc m rng yêu sách ch quyn vi các cu trúc chìm, hoc cu trúc lúc ni lúc chìm (nm ngoài phm vi 12 hi lý ca mt vùng lãnh th hoc o), vn c lut quc t xác nh là không thuc i tng ca th c lãnh th.

Vic a ra yêu sách lãnh hi lch s và vùng c quyn kinh t cho T Sa mt ln na th hin s ánh tráo các khái nim ca UNCLOS v qun o, ng c s qun o, ng c s thng, lãnh hi, danh ngha lch s, vùng c quyn kinh t, thm lc a vi s din gii tùy tin ca Trung Quc bin minh cho vic m rng yêu sách ch quyn i vi toàn b vùng bin ti Bin ông. ây cng là chin thut Trung Quc s dng nhm to ra “v bc” tuân th UNCLOS nhng thc cht là tìm cách hp pháp hóa yêu sách phi pháp ng li bò, yêu sách ã b Tòa trng tài phn bác trong v kin gia Phi-líp-pin và Trung Quc.[8]

Xét v phm vi, các vùng bin c coi là vùng c quyn kinh t và thm lc a ca T Sa s to ra vùng bin rng ln, thm chí ln hn vùng bin bên trong ng li bò ca Trung Quc ti Bin ông. Xét v bn cht, vic yêu sách vùng c quyn kinh t và thm lc a s ánh la d lun, ng y to c s cho Trung Quc yêu sách tài nguyên thiên nhiên sinh vt và phi sinh vt trong vùng c quyn kinh t và thm lc a c xác nh phù hp vi UNCLOS ca các nc ven Bin ông. T ó, Trung Quc mu toan bin toàn b Bin ông thành các vùng bin có tranh chp và ép các nc hp tác cùng khai thác tài nguyên vi Trung Quc.

T Sa t góc chin lc và pháp lý quc t thc cht là chiêu bài “bình mi ru c”, thay i chin thut, mn ngôn ng ca UNCLOS din gii sai lch nhm phc v cho mc tiêu không i ca Trung Quc là kim soát Bin ông. ng thái V trng V Lut pháp và iu c quc t tit l vi báo gii có th coi nh bc th d lun quc t v chin thut này, t ó, nu d lun quc t không lên ting, Trung Quc s vin dn nh s ngm tha nhn ca cng ng quc t vi yêu sách ca Trung Quc. Do vy, không ngc nhiên khi mt mt nhn minh không ng v bên nào trong tranh chp ch quyn Bin ông, nhng ngi phát ngôn B Ngoi giao M ã nhn minh li nguyên tc rng yêu sách bin ca tt c các bên Bin ông và trên th gii cn c xác nh phù hp vi lut bin quc t, theo quy nh ca Công c Lut bin 1982 ca Liên Hp Quc (UNCLOS). ây cng là quan im mà cng ng quc t cn lên ting ngn chn các hành ng bt chp lut pháp quc t, a ra các yêu sách ch quyn và vùng bin không có c s pháp lý, làm tn hi n trt t da trên lut pháp quc t hin hành./.

Nguyen Th Lan Anh, PGS, TS, Phó Vin trng Vin Bin ông, Hc vin Ngoi giao Vit Nam. Quan im trong bài vit th hin quan im cá nhân ca tác gi.

TÀI LIU THAM KHO

- 1) Công c Liên Hp Quc v Lut Bin nm 1982.
- 2) Bill Gertz. “Beijing Adopts New Tactic for S. China Sea Claims”. *The Washington Free Beacon*, ngày 21/09/2017.

<http://freebeacon.com/national-security/beijing-adopts-new-tactic-s-china-sea-claims>.

- 3) Zou Keyan. "Scarborough Reef: A new Flashpoint in Sino-Philippine Relations?". *IBRU Boundary and Security Bulletin* (1999).
- 4) CSIS. "China Island Tracker". *Asia Maritime Transparency Initiative*. <https://amti.csis.org/island-tracker/china>.
- 5) Tuyên bố của Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa về Lãnh hải của Trung Quốc (4/9/1958), xem nguyên gốc văn bản tại Dự án Nghiên cứu Biển Đông. "Declaration of the Government of the People's Republic of China on China's Territorial Sea (4/9/1958)". 10/8/2016. <https://seasresearch.wordpress.com/2016/08/10/declaration-of-the-government-of-the-peoples-republic-of-china-on-chinas-territorial-sea-4-sept-1958>.
- 6) "China's Shansha start forming government". *Tân Hoa Xã*, 17/07/2012. http://www.china.org.cn/china/2012-07/17/content_25934566.htm.
- 7) Ba Hamzah. "China's James Shoal Claim: Malaysia the Undisputed Owner". *RSIS Commentary*, 01/07/2014. <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/rsis/chinas-james-shoal-claim-malaysia-the-undisputed-owner/#.WpzdvOhuY2w>.
- 8) Phán quyết về nội dung của Tòa trọng tài thành lập theo quy định của Phụ lục VII của UNCLOS trong vụ kiện Phi-líp-pin vs Trung Quốc, 12/7/2016.
- 9) Maritime Delimitation and Territorial Questions between Qatar and Bahrain, Merits, Judgement, ICJ Reports 2001.
- 10) Sovereignty over Pedra Branca/Pulau Batu Puteh, Middle Rocks and South Ledge (Malaysia/Singapore), Judgment, ICJ Reports 2008.
- 11) Territorial and Maritime Dispute (Nicaragua vs. Colombia), *Judgment*, ICJ Reports 2012.
- 12) Phán quyết về nội dung của Tòa trọng tài thành lập theo quy định của Phụ lục VII của UNCLOS trong vụ kiện Phi-líp-pin vs Trung Quốc, 12/7/2016.
- 13) Biên bản chính thức thảo luận UNCLOS III, Doc.A/CONF.62.4/UNCLOSIII, Tr 3.
- 14) Bộ Ngoại giao Mỹ, *Báo cáo Các gii hạn trên biển số 117* (1996). <https://www.state.gov/documents/organization/57692.pdf>.
- 15) Bộ Quốc phòng Mỹ, *Báo cáo thường niên về Tự do Hàng hải năm 2017*, 31/12/2017. <http://policy.defense.gov/Portals/11/FY17%20DOD%20FON%20Report.pdf?ver=2018-01-19-163418-053>.

Bài viết có ng trên Tạp chí Nghiên cứu Quốc tế, Học viện Ngoại giao, Số 1 (112) Tháng 3/2018.

Trần Quang (gt)

Theo nghiencuubiendong.vn